

Das Stück mit dem Schiff - Tanztheater Wuppertal / Pina Bausch / Maarten Vanden Abeele

‘Nog veel plezier vanavond’, komt een vrouw met sigaret ons enigszins ironisch wensen. Abrupt schrikt de toeschouwer, verzinken in zichzelf, op uit verre gedachten. Twee dansers komen kijken naar ons, naar hoe wij – geraakt door Bausch’ directe beeldtaal – naar binnen zijn gaan kijken, onze eigen levens in. Dat is wat Bausch zelf ook doet: vanuit dit kijken naar andere mensen, hun pijnpunten, sterktes en zwaktes, kijkt ze terug naar zichzelf, en de toeschouwer legt met haar mee die weg af naar zijn eigen ervaringswereld.

Hoe kan schoonheid zo treurig zijn? Via een minimum aan beweging, taal en klank slaagt Bausch erin ons taferelen te tonen van een radeloze schoonheid. Of is het schone op zich toch niet echt treurig, keert het gewoon telkens onvermoeibaar terug na de ontgoocheling, het verlies en het verdriet, om te getuigen dat hoop, verlangen en vitaliteit onuitroeibaar zijn?

‘Zoals de vrouwelijke opschik hardnekkige depressies versluiert, openbaart de schoonheid zich als het aanbiddelijke gezicht van het verlies, een verlies dat zij metamorfoseert om het te doen leven.’ (Julia Kristeva, *Soleil noir, dépression et mélancholie*)

Das Stück mit dem Schiff reveleert een schoonheid die zich afspeelt tussen het verlies en de poging greep te krijgen op het verlorene – in laatste instantie op de dood. Bij Pina Bausch is schoonheid onlosmakelijk met rouw verbonden, maar toch is ze niet alleen treurig: via de dans is ze de sublimatie van het afwezige. Het sublieme vormt een tegengewicht voor het verlies dat zich zo onopvallend onder de huid heeft genesteld. Bausch toont ons figuren op een tussenmoment – tussen radeloze melancholie en de verwerking ervan tot schoonheid. Daarom raakt de schoonheid van die figuren zo intensief: ze tonen het punt waarop verscheurdheid en verdriet worden

getranscendeerd door het teken, het woord, de schreeuw, de muziek, de beweging, de stilte, de lach.

Pina Bausch betovert ons met een schoonheid waaraan we verknocht raken, die ons verblijdt, kwetst en bedroeft, die ons in verwarring brengt. Op het moment dat ze ons dit toont is het voor haar reeds lichtheid, verstrooidheid, kunst geworden. Een zelfillusie, niets dan droom; woorden en beweging, tot aan de dood. Het grote schip dat de scène gedurende de hele voorstelling domineert, blijkt een metafoor voor het eigen doodsbesef, de meest essentiële rite de passage – en wat ons daaraan bindt, in alle denkbare paradoxale situaties en handelingen.

Sigrid Bousset